

Брацкайко Юлія Михайлович (1879–1955) – громадсько-політичний і культурний діяч Закарпаття українського напрямку. Народився в с.Глибоке Ужанського комітату (Ужгородський округ у складі ЧСР, Ужгородський район Закарпатської області України) в сім'ї греко-католицького церковного учителя. Навчався у Сигетській та Ужгородській гімназіях, після закінчення яких (1898) поступив на правничий факультет Будапештського університету. Доктор права (1902). У 1906 отримав право займатися адвокатською діяльністю і відкрив у Хусті свою канцелярію (1906-1919). Після розпаду Австро-Угорської монархії активно включився в політичну діяльність. У листопаді 1918 засудив діяльність Ужгородської народної ради за її проугорську позицію, виступив проти угорського закону №10 «Руська Крайна» (грудень 1918), який обмежував автономні права закарпатських українців. Ініціатор створення Хустської народної ради (17 листопада 1918), яка виступала за возз'єднання з Україною. Ю.Б. був одним з ініціаторів проведення Всекарпатського конгресу, на якому 21 січня 1919 була схвалена резолюція про возз'єднання краю з УНР. Згодом Ю.Б. обрано головою делегації від Закарпаття на Паризьку мирну конференцію. 8 травня утворена Центральна Руська Народна Рада, членом якої обрано Ю.Б. Рада прийняла рішення про добровільне входження Підкарпатської Русі до складу ЧСР на правах широкої автономії. Входив до складу п'ятичленної «Тимчасової автономної директорії» (1919-1920), де відповідав за розвиток торгівлі. У міжвоєнний період Ю.Б. працював адвокатом в Ужгороді, відкривши власну канцелярію (1920-1938). У 1920 заснував Руську Хліборобську партію, яка в 1923 об'єдналася з Народно-Християнською партією. Два роки виконував обов'язки голови, а потім ці функції передав М.Брацкайку. 9 травня 1920 на установчих зборах товариства «Просвіта» обраний головою. На цій посаді беззмінно перебував до середини березня 1939. Був головою спілки адвокатів Підкарпатської Русі, співзасновником Підкарпатського банку, головою товариства «Надія», видавцем газети «Українське слово» (1932-1938). Після Віденського арбітражу 2 листопада 1938, в ході якого південна частина Закарпаття відійшла до Угорщини, переїхав до Хуста – нової столиці Карпатської України. За розпорядженням Міністерства закордонних справ ЧСР призначений членом чехословацько-угорської комісії, яка займалася питанням уточнення кордонів між двома державами. В часи існування Карпатської України увійшов до складу Українського Національного Об'єднання (січень 1939), обирався послом до Союму Карпатської України (12 лютого 1939). 15 березня 1939 Ю.Б. призначений міністром фінансів і комунікації в уряді А.Волошина. На початку угорської окупації очолив делегацію до Будапешта, намагаючись добитися поступок для українців Закарпаття. В період панування угорського окупаційного режиму прийняв угорське громадянство і в Хусті відкрив адвокатську контору, в якій працював аж до приходу радянських військ на територію Закарпаття. У 1942 був репресований угорськими властями за участь у створенні військової організації. В жовтні-грудні 1942 перебував у слідчій в'язниці в Мукачеві. Звільнений за відсутністю складу злочину. В жовтні 1944 заарештований управлінням контррозвідки «Смерш» 4-го Українського фронту і до 1 грудня перебував у хустській в'язниці. Після звільнення подав заяву про прийняття його в члени колегії адвокатів. Призначення дістав на роботу в с.Дубове. 12 січня 1945 з'явилася постанова на арешт Ю.Б., а потім на відправлення у виправно-трудоий табір Донбасу, після повернення з якого через певний час він помер. Посмертно реабілітований 24.06.1992.

Література: Довганич О. Міністри Карпатської України // Науковий Збірник Товариства «Просвіта» в Ужгороді. – Річник IV (XVIII). – Ужгород, 2000. – С.226-228; Павленко Г. Діячі історії, науки і культури Закарпаття. Малий енциклопедичний словник. – Ужгород, 1999. – С.30; Белень М. Карпатська Україна у портретах. – Ужгород, 1998. – С.50-51; Магочій П.Р. Формування національної самосвідомості: Підкарпатська Русь (1848-1948). – Ужгород, 1994. – С.174; Постанова на арешт Ю.М.Брацкайка // Крізь пекло Гулагів: документи, спогади, нариси. – Ужгород, 1996. – С.52-53. **М.М.Вегеш**